

**XXI Міжнародна
науково-практична
інтернет конференція**

**«ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЇ
В МАТЕМАТИЧНІЙ, ЦИФРОВІЙ,
ПРИРОДНИЧІЙ
І ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ»**

МАТЕМАТИЧНА

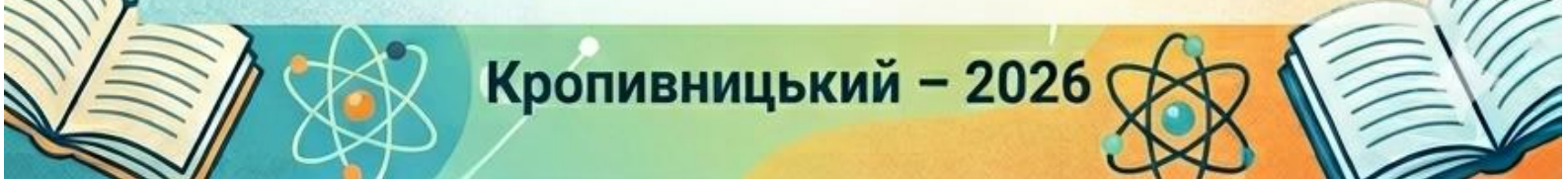
ЦИФРОВА

ПРИРОДНИЧА

ПРОФЕСІЙНА

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Кропивницький – 2026

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ПОЛЯКОВА Ганна – кандидат

педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ НА БАЗІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Умови воєнного стану змінюють зміст та напрями розвитку системи вищої освіти в Україні. Разом із наданням якісних освітніх послуг, постають актуальні завдання подолання освітніх втрат, відновлення освітньої інфраструктури та людського капіталу.

Одним з ресурсів відновлення людського капіталу є реінтеграція ветеранів до соціально-професійної активності. Прикладом є міжнародний досвід країн США, Ізраїлю, Боснії та Герцеговини [2]). Такі ініціативи розвиваються і в Україні.

Реінтеграція ветеранів – це процес повернення військових до цивільного життя [2]. Цей процес супроводжується низкою труднощів. За дослідженнями 2023-2025 років виокремлюються труднощі, пов'язані із соціальними аспектами життя, професійною адаптацією, проблемами здоров'я та фізичного стану [1, 3].

До проблем соціальної реінтеграції ветеранів належать: адаптація до цивільного життя, переміщення і нестача житла; соціальна стигматизація та соціальна ізоляція; проблеми в сім'ї та міжособистісних взаєминах, брак обізнаності про послуги [1, 3].

Серед загальних проблем із професійної реінтеграції ветеранів виокремлюються: безробіття, часткове безробіття; відсутність доступу до освіти і професійної підготовки; відсутність адаптованих робочих місць для осіб з інвалідністю; упередженість з боку роботодавців; брак системної державної підтримки у працевлаштуванні і перекваліфікації ветеранів [1, 3].

Окреме місце займають проблеми, пов'язані з фізичним та психічним станом ветеранів, зокрема: психологічна адаптація після служби; проблеми з психічним станом; емоційні труднощі адаптації, фізична інвалідність та проблеми зі здоров'ям [1, 3].

Вирішення проблем соціально-професійної реінтеграції ветеранів здійснюється на різних рівнях: державному (загально-державна ветеранська політика, програми підтримки тощо), локальному (програми та заходи підтримки ветеранів з боку підприємств, громадських організацій, ветеранських спільнот, закладів вищої освіти тощо), індивідуальному (індивідуальні адаптаційні програми та консультації для ветеранів тощо). На вирішення цих проблем спрямовано державну Стратегію ветеранської політики на період до 2030 року та операційний план заходів з її реалізації у 2024-2027 роках [4], впровадження державних і недержавних програм підтримки ветеранів, проєктів, грантів та ініціатив.

Значну роль у соціально-професійній підтримці ветеранів на локальному

рівні можуть відігравати заклади вищої освіти, які вже мають досвід для комплексної підтримки здобувачів вищої освіти (психологічної, інклюзивної, освітньо-професійної). Актуальним кроком є створення спеціальних координаційних та ветеранських центрів на базі закладів вищої освіти як складової локальної екосистеми. Така практика вже існує в Україні.

Метою соціально-професійної підтримки ветеранів на базі закладів вищої освіти є створення сприятливого середовища для адаптації та успішної реінтеграції ветеранів до цивільного життя.

Функціями спеціальних координаційних та ветеранських центрів на базі закладів вищої освіти є: залучення стейкхолдерів, взаємодія, координація дій щодо реалізації комплексної підтримки ветеранів та їх сімей; створення та розвиток спільноти ветеранів в регіоні; інформування щодо можливостей соціально-професійної підтримки.

Зміст соціально-професійної підтримки ветеранів на базі закладів вищої освіти полягає у наданні послуг з: 1) психологічної допомоги; 2) укріплення фізичного здоров'я; 3) освітньої підготовки та перепідготовки; 4) допомоги у працевлаштуванні та створенні власного бізнесу; 5) консультування та адвокації щодо реінтеграції до цивільного життя; 6) організації дозвілля та розвитку соціальних зав'язків.

Створення спеціальних координаційних та ветеранських центрів на базі закладів вищої освіти дозволить не тільки здійснювати соціально-професійну підтримку ветеранів, але й сприяти розвитку ветеранської спільноти; взаємодії університетів із державою, громадами, бізнесом; відновлювати цінний людський капітал в Україні.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Виклики, потреби та перешкоди при працевлаштуванні ветеранів та ветеранок в цивільному житті. український ветеранський фонд аналітичний звіт за результатами досліджень. URL: <https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/Vyklyky-potreby-ta-pereshkody-.pdf> (дата звернення: 28.05.2026).

2. Ніжейко К.А., Ковалівська К.В. Реінтеграція ветеранів у цивільне життя: міжнародний досвід та особливості в Україні. Економіка та суспільство, 2-24. Випуск № 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4850> (дата звернення: 28.05.2026).

3. Підсумковий аналітичний звіт. Соціальна реінтеграція ветеранів в Україні з акцентом на інклюзивність ветеранів як вразливої категорії населення і роль, яку ветеранські організації можуть відігравати у забезпеченні інклюзивності. МОМ ООН Міграція. Листопад 2023. URL: https://ukraine.iom.int/sites/g/files/tmzbd1861/files/documents/2024-01/veterans-social_reintegration_ukr.pdf (дата звернення: 28.05.2026).

4. Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2027 роках. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1209-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-p#Text> (дата звернення: 28.05.2026).